EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 30.11.2011
COM(2011) 808 konč.

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Obzorje 2020 - Okvirni program za raziskave in inovacije

(Besedilo velja za EGP)

{SEC(2011) 1427 konč.}
{SEC(2011) 1428 konč.}

1. SPREMENJENE RAZMERE

Od začetka izvajanja sedmega okvirnega programa (7OP) so se gospodarske razmere zelo spremenile. Recesija, ki jo je leta 2008 sprožila finančna kriza, je privedla do sprejetja paketov spodbud za zagon gospodarstva. Čeprav se počasi izvija iz recesije, se Evropa zdaj sooča s krizo javnega dolga in se boji nove recesije. Javni organi po vsej Evropi morajo odločno ukrepati, da se spopadejo s temi spremenjenimi okoliščinami. Ključni izziv je stabilizacija finančnega in gospodarskega sistema v kratkem času ter hkrati sprejetje ukrepov za oblikovanje gospodarskih priložnosti v prihodnosti.

Fiskalna konsolidacija in strukturna reforma sta nujni, vendar ne zadostujeta za zagotovitev globalne konkurenčnosti Evrope. Pametne naložbe, zlasti v raziskave in inovacije, so ključnega pomena za ohranitev visokega življenjskega standarda ob soočanju s perečimi družbenimi izzivi, kot so podnebne spremembe, staranje prebivalstva ali usmeritev v družbo, ki je učinkovitejša z vidika virov.

Raziskave in inovacije prispevajo k odpiranju novih delovnih mest, blaginji, kakovosti življenja in zagotavljanju globalnih javnih dobrin. Ustvarjajo znanstveni in tehnološki napredek, potreben za reševanje težav, s katerimi se sooča družba. Naložbe na tem področju omogočajo tudi poslovne priložnosti z ustvarjanjem inovativnih proizvodov in storitev. Čeprav je Unija vodilna v svetu v mnogih tehnologijah, se sooča z naraščajočo konkurenco tradicionalnih tekmic in gospodarstev v vzponu ter mora zato izboljšati uspešnost na področju inovativnosti.

Raziskave in inovacije so zato bile v središču strategije Evropa 2020[1] za pametno, trajnostno in vključujočo rast. To vključuje glavne cilje povečanja porabe za raziskave in razvoj na 3 % BDP do leta 2020. Unija inovacij[2] je vodilna pobuda, ki zagotavlja celovit niz ukrepov za pospešitev uspešnosti raziskav in inovativnosti. Znotraj tega okvira politike predlogi Komisije za proračun Unije[3] po letu 2013 odražajo njene ambicije za naložbe v prihodnost Evrope, ki zagotavljajo, da vsak euro prinese čim večje koristi evropskim državljanom.

2. OBZORJE 2020: VELIKA SPREMEMBA GLEDE NA PRETEKLOST

Ime novega programa Unije za financiranje raziskav in inovacij – Obzorje 2020 – odraža željo po zagotavljanju zamisli, rasti in novih delovnih mest v prihodnosti. Obzorje 2020 bo ključno orodje pri izvajanju vodilne pobude Unije inovacij, uresničevanju zavez, ki jih ta vsebuje, in prizadevanjih na podlagi sklepnih ugotovitev Evropskega Sveta z dne 4. februarja 2011 in Resolucije Evropskega parlamenta o Uniji inovacij z dne 12. maja 2011[4].

Obzorje 2020 združuje vsa obstoječa finančna sredstva Unije za raziskave in inovacije, vključno z okvirnim programom za raziskave, dejavnostmi, povezanimi z inovacijami iz Okvirnega programa za konkurenčnost in inovativnost, ter Evropskim inštitutom za inovacije

---

1 COM(2010) 2020.
2 COM(2010) 546.
3 COM(2011) 500.
4 P7 TA(2011)0236.

in tehnologijo (EIT)[5]. Zainteresirane strani ta pristop priznavajo kot korak naprej[6], podpirajo pa ga tudi Evropski parlament v svoji Resoluciji z dne 27. septembra 2011[7], Evropski ekonomsko-socialni odbor[8] in Odbor za Evropski raziskovalni prostor[9].

Sveženj predlogov za Obzorje 2020 zajema:

- predlog za Obzorje 2020[10], ki določa splošne cilje, načela in dodano vrednost Unije, finančni okvir ter določbe o nadzoru, spremljanju in ocenjevanju;

- predlog za enotni posebni program za izvajanje Obzorja 2020[11], ki določa način izvajanja in vsebino v smislu splošnega orisa dejavnosti;

- predlog za enotni sklop pravil za udeležbo in razširjanje[12], ki določa načine financiranja in povračilo stroškov, pogoje za sodelovanje, merila za izbor in dodelitev ter pravila glede lastništva, izkoriščanja in razširjanja rezultatov, ter

- ločen predlog za del Obzorja 2020, povezan s Pogodbo Euratom[13].

Tem predlogom je priložena zahtevana predhodna ocena učinkov[14]. Ta paket dopolnjuje tudi ločeni predlog za revizijo Uredbe EIT.

Ključne novosti:

Obzorje 2020 določajo številne nove značilnosti, zaradi katerih ustreza namenu spodbujanja rasti in reševanja družbenih izzivov. Primeri takih značilnosti:

- obsežna poenostavitev s preprostejšo zgradbo programa, enotni sklop pravil, manj birokracije zaradi preprostejšega modela za povračilo stroškov, enotna točka dostopa za udeležence, manj dokumentacije za pripravo predlogov, manj pregledov in revizij, vse s skupnim ciljem, da se povprečni čas za izplačilo nepovratnih sredstev skrajša za 100 dni;

- vključujoč pristop, na voljo novim udeležencem, vključno s tistimi, ki imajo zamisli zunaj običajnih okvirov, ki zagotavlja, da odlični raziskovalci in inovatorji iz vse Evrope in zunaj nje lahko sodelujejo in to tudi počnejo;

---

5 Dejavnosti na področju jedrske energije so sestavni del Obzorja 2020, vendar so predmet ločenega predloga v okviru Pogodbe Euratom. Financiranje ITER bo potekalo zunaj proračuna EU na podlagi dodatnega programa.

6 http://ec.europa.eu/research/horizon2020/pdf/consultation-conference/summary_analysis.pdf.

7 P7 TA(2011)0401.

8 CESE 1163/2011.

9 ERAC 1210/11.

10 Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o programu Obzorje 2020 – Okvirni program za raziskave in inovacije (2014–2020), COM(2011) 809.

11 Predlog Sklepa Sveta o posebnem programu za izvajanje Obzorja 2020 – Okvirni program za raziskave in inovacije (2014–2020), COM(2011) 811.

12 Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi pravil za udeležbo in razširjanje rezultatov raziskav v pobudi Obzorje 2020 – Okvirni program za raziskave in inovacije (2014–2020), COM(2011) 810.

13 Predlog Uredbe Sveta o programu raziskav in usposabljanja Evropske skupnosti za atomsko energijo (2014–2020), ki dopolnjuje Obzorje 2020 – Okvirni program za raziskave in inovacije COM(2011) 812.

14 SEC(2011) 1427 in SEC(2011) 1428.

- povezanost raziskav in inovacij z zagotavljanjem celovitega in usklajenega financiranja od zamisli do trga;

- več podpore za inovacije in dejavnosti blizu trga, ki zagotavlja neposredne ekonomske spodbude;

- močna usmerjenost v ustvarjanje poslovnih priložnosti na podlagi naših reakcij na pomembna vprašanja, ki so skupna ljudem v Evropi in drugje, tj. na „družbene izzive“;

- več možnosti za novince in mlade obetajoče znanstvenike, da predstavijo svoje zamisli in pridobijo finančna sredstva.

3. USMERITEV VIROV V KLJUČNE PREDNOSTNE NALOGE

Pobuda Obzorje 2020 bo svoje vire osredotočila na tri različne prednostne naloge, ki pa se med seboj krepijo in s tem ustvarjajo jasno dodano vrednost Unije. Te prednostne naloge so enake kot prednostne naloge Evrope 2020 in Unije inovacij.

(1) **Odlična znanost**. S tem se bo zvišala raven odličnosti v Evropi na področju znanosti in zagotovil stalen tok raziskav na svetovni ravni, da se s tem zagotovi dolgoročna konkurenčnost Evrope. Podpirale se bodo najboljše zamisli, razvijanje talentov v Evropi, raziskovalci bodo imeli dostop do prednostne raziskovalne infrastrukture, Evropa pa bo postala privlačna za najboljše raziskovalce na svetovni ravni.

To bo omogočilo:

- podporo najbolj nadarjenim in ustvarjalnim posameznikom in njihovim delovnim skupinam pri pionirskem raziskovanju najvišje kakovosti na podlagi uspeha *Evropskega raziskovalnega sveta*;

- financiranje sklada skupnih raziskav za nova in obetavna področja raziskav in inovacij s podporo za *prihodnje in nastajajoče tehnologije* (FET);

- raziskovalcem odlično usposabljanje in razvoj poklicnih priložnosti z *ukrepi Marie Skłodowske-Curie*[15] *(ukrepi Marie Curie)*;

- da ima Evropa *raziskovalne infrastrukture* svetovnih razsežnosti (vključno z e-infrastrukturami), ki so dostopne vsem raziskovalcem v Evropi in zunaj nje.

(2) **Vodilni položaj v industriji**. Namen te prednostne naloge je, da Evropa postane privlačnejša za vlaganja v raziskave in inovacije (vključno z ekološkimi inovacijami), s spodbujanjem dejavnosti, v katerih imajo glavno besedo podjetja. S tem se bodo zagotovile velike naložbe v ključne industrijske tehnologije, karseda povečale možnosti za rast evropskih podjetij z zagotavljanjem ustrezne ravni financiranja in zagotovila pomoč inovativnim MSP, da prerasejo v družbe, vodilne v svetu.

---

[15] S tem imenom Komisija izkazuje spoštovanje izjemni znanstvenici, ki je prejela Nobelovo nagrado, in neverjetnemu prispevku, ki ga je dala razvoju razmer na področju znanosti v Evropi.

To bo omogočilo:

- doseganje *vodilnega položaja v omogočitvenih in industrijskih tehnologijah* s podporo, posebej namenjeno za IKT, nanotehnologije, napredne materiale, biotehnologijo, napredno proizvodnjo in predelavo ter vesolje, ob zagotavljanju podpore za večsektorske ukrepe, da se zajame skupna korist kombiniranja več ključnih omogočitvenih tehnologij;

- lažji *dostop do rizičnega financiranja*;

- Uniji široko podporo za *inovacije v MSP*.

(3) **Družbeni izzivi**. To odraža politične prednostne naloge strategije Evropa 2020 in obravnava najpomembnejša vprašanja za državljane v Evropi in drugod. Pristop na podlagi izzivov bo združil vire in znanja z različnih področij, tehnologij in disciplin, vključno z družbenimi znanostmi in humanističnimi vedami. To bo zajemalo dejavnosti od raziskav do trga z novo usmeritvijo v dejavnosti, povezane z inovacijami, kot so poskusno izvajanje, predstavitev, testne naprave, ter podporo za javna naročila in tržno uvajanje. Sem bo spadala vzpostavitev povezav z dejavnostmi evropskih partnerstev za inovacije.

Financiranje bo osredotočeno na naslednje izzive:

- *zdravje, demografske spremembe in blaginja;*

- *zagotavljanje hrane, trajnostno kmetijstvo, raziskave morja in pomorske raziskave ter biogospodarstvo;*

- *varna, čista in učinkovita energija;*

- *pameten, okolju prijazen in integriran promet;*

- *podnebni ukrepi, učinkovitost virov in surovine;*

- *vključujoče, inovativne in varne družbe.*

Trajnostni razvoj bo krovni cilj Obzorja 2020. Financiranje, namenjeno za podnebne ukrepe in učinkovitost virov, bo dopolnjeno z drugimi posebnimi cilji Obzorja 2020, zaradi česar bo najmanj 60 % skupnega proračuna Obzorja 2020 povezanih s trajnostnim razvojem, velika večina teh izdatkov pa bo namenjena podnebnim in okoljskim ciljem, ki se medsebojno krepijo. Pričakuje se, da bo približno 35 % proračuna Obzorja 2020 povezanega s podnebjem.

EIT bo imel pomembno vlogo z združevanjem odličnih raziskav, izobraževanja in inovacij, ter tako s povezovanjem trikotnika znanja. To bo dosegel zlasti s pomočjo Skupnosti znanja in inovacij (SZI). Poleg tega bo zagotovil, da se izkušnje širijo zunaj SZI z ukrepi usmerjenega razširjanja in izmenjave znanja

Dejavnosti Skupnega raziskovalnega središča bodo sestavni del Obzorja 2020 z zagotavljanjem stvarne podpore politikam Unije, ki temelji na dokazih. To bo temeljilo na potrebah potrošnikov, dopolnjenih z dejavnostmi, ki so usmerjene v prihodnost.

Raziskave in inovacije na področju jedrske energije, ki bodo podprte v okviru Pogodbe Euratom, bodo Uniji omogočile, da v interesu vseh držav članic razvije najbolj napredne tehnologije za jedrsko varnost, zaščito, varstvo pred sevanjem in neširjenje.

Način, na katerega je proračun pobude Obzorje 2020 razdeljen med strateške cilje, tudi odraža, kako je bil prilagojen za delovanje v spremenjenem okviru. Porazdelitev proračuna v okviru Obzorja 2020:

- je popolnoma v skladu s strategijo Evropa 2020 z izvajanjem Unije inovacij, prednostnimi nalogami digitalne agende, vključenostjo, energijo, učinkovitostjo virov, industrijskimi tehnologijami, podnebnimi ukrepi in s prispevanjem k zunanjim politikam Unije;

- daje prednost porabe s takojšnjim učinkom na rast in delovna mesta na podlagi večjih naložb v rizično financiranje, MSP in obsežne pilotne projekte ter demonstratorje za ključne tehnologije;

- še naprej vlaga v prihodnost Evrope z zagotavljanjem pomembne spodbude za Evropski raziskovalni svet, krepitvijo raziskav na področju prihodnjih in nastajajočih tehnologij (FET), povečevanjem možnosti za usposabljanje, mobilnost in poklicni razvoj mladih talentov ter pripisovanjem pomembne vloge EIT;

- spodbuja zbiranje drugih javnih in zasebnih virov financiranja, da se kar najbolj poveča učinek na napredek v smeri 3-odstotnega cilja.

Pobuda Obzorje 2020 bo sedemletni program, v tem času pa lahko pride do pomembnih sprememb širšega gospodarskega in političnega okvira. Za zagotavljanje nadaljnje ustreznosti Obzorja 2020 bo zato treba prilagajati tudi prednostne naloge in vire takoj, ko bo to potrebno. V zvezi s tem so bile v predlog vključene klavzule glede prilagodljivosti.

Izvajanje pobude Obzorje 2020 bo pomenilo tudi strateški pristop k načrtovanju programov za raziskave in inovacije, z uporabo skupnih ukrepov in načinov upravljanja, tesno usklajenih z razvojem politike, vendar z odpravljanjem meja med tradicionalnimi sektorskimi politikami. To bo temeljilo na dobrih dokazih, analizi in predvidevanju, napredek pa se bo ocenjeval glede na močan sklop kazalnikov.

Glede financiranja raziskav v zvezi s človeškimi izvornimi celicami je zakonodajni paket Obzorja 2020 popolnoma skladen s pristopom, ki sta ga podpirala Evropski parlament in Svet ob sprejetju zakonodaje 7OP, kakor je zapisano v izjavi Komisije iz leta 2006[16].

4. POENOSTAVITEV DOSTOPA IN OPTIMIZACIJA UPRAVLJANJA

Obzorje 2020 mora privabiti najodličnejše raziskovalce in inovativna podjetja. To zahteva nadaljnjo poenostavitev pravil in postopkov za udeležence. Vmesno poročilo o oceni 7OP je

[16] UL L 412 z dne 30. decembra 2006.

ugotovilo, da so v smeri nadaljnje poenostavitve potrebni veliki koraki s pristopom, ki bo temeljil na ustreznem ravnovesju med tveganjem in zaupanjem v udeležence[17].

Obzorje 2020 bo z uvedbo pomembnih novosti gradilo na pobudi iz sporočila o poenostavitvi[18] in Sklepa Komisije o treh ukrepih za poenostavitev izvajanja 7OP[19], k čemur je pozval tudi Evropski parlament z Resolucijo z dne 11. novembra 2010[20].

Poenostavitev v pobudi Obzorje 2020 bo namenjena doseganju treh krovnih ciljev: zmanjšanju upravnih stroškov udeležencev, pospeševanju vseh postopkov upravljanja predlogov in subvencij ter zmanjšanju stopnje finančnih napak.

Poenostavitev se bo dosegla v različnih razsežnostih:

- strukturno poenostavitev zagotavljajo:
  - preprostejša zgradba programa, ki se osredotoča na tri strateške cilje in udeležencem olajša prepoznavanje obstoječih možnosti financiranja;
  - enotni sklop pravil udeležbe glede vprašanj, kot so upravičenost, ocenjevanje ali PIL, ki veljajo za vse sestavne dele Obzorja 2020, z odstopanji, ki so mogoča le, kadar to opravičujejo posebne potrebe;
- preprostejša pravila financiranja, ki upoštevajo željo zainteresiranih strani, da se povrnejo dejanski stroški, bodo vključevala:
  - preprostejše povračilo neposrednih stroškov, s širšim sprejemanjem običajnih računovodskih praks upravičencev;
  - možnost uporabe stroškov osebja na enoto (povprečnih stroškov osebja), vključno z lastniki MSP brez plače;
  - poenostavitev beleženja časa z zagotavljanjem jasnih in preprostih minimalnih pogojev, zlasti odpravo obveznosti beleženja časa za osebje, ki dela izključno na projektu Obzorje 2020;
  - posredne stroške, zajete z enotnim pavšalnim zneskom, ki se uporablja za neposredne stroške kot splošno pravilo – odpravljanje glavnega vira finančnih napak in zapletenosti;
  - eno samo stopnjo povračila za vse udeležence in dejavnosti v istem projektu;
  - financiranje za posebna področja na podlagi pavšalnih zneskov, nagrad, in rezultatov, kjer se je to izkazalo za primerno;

---

17 http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/fp7_interim_evaluation_expert_group_report.pdf.

18 COM(2010) 0187.

19 C(2011) 174 z dne 24. januarja 2011.

20 P7 TA(2011)0401.

- revidirana strategija pregledov bo dosegla novo ravnovesje med zaupanjem in nadzorom ter med sprejemanjem in odpravljanjem tveganja:

  – razširitev Jamstvenega sklada na vse ukrepe v pobudi Obzorje 2020, predhodni pregledi finančne sposobnosti pa se zahtevajo samo za koordinatorje;

  – zmanjšanje števila potrdil o računovodskih izkazih, s tem da se zahteva samo eno tako potrdilo na upravičenca ob koncu projekta;

  – zmanjšanje revizijskega bremena za udeležence s strategijo naknadnih pregledov, s poudarkom na nadzoru in ugotavljanju goljufij, konceptu enotne revizije in skrajšanju omejitvenega obdobja za naknadne revizije s petih na štiri leta;

  – ta spremenjeni pristop pomeni, da je največ 7 % upravičencev Obzorja 2020 predmet revizije v celotnem programskem obdobju.

Hkrati bo Komisija še naprej poenostavljala, usklajevala in pospeševala postopke in procese v zvezi z izvajanjem programa in projektov. To bo vključevalo nov pristop k postopkom komitologije, z močnim osredotočanjem na vključevanje programskih odborov v razprave o strateškem načrtovanju in zagotavljanju povezav do dejavnosti, ki se financirajo na nacionalni ravni. Poleg tega bo Komisija gradila na napredku pri povečevanju kakovosti, učinkovitosti in skladnosti izvajanja preko uporabniku prijazne enotne platforme IT, ki udeležencem zagotavlja točko „vse na enem mestu“ (e-Obzorje 2020), in z nadaljnjimi koraki za eksternalizacijo financiranja raziskav in inovacij Unije. V tem smislu bo uporaba obstoječih izvajalskih agencij optimizirana, vključno z morebitno prerazporeditvijo nalog, da se doseže večja specializacija.

Komisija verjame, da lahko z vsemi temi elementi glede na sedanje razmere za 100 dni skrajša povprečni čas za izplačilo nepovratnih sredstev za Obzorje 2020.

Nadaljevali se bodo tudi partnerski pristopi na podlagi členov 185 in 187 Pogodbe. Pomemben del prizadevanj za eksternalizacijo bo tudi bolj razširjena uporaba finančnih instrumentov na podlagi platform dolžniškega in kapitalskega financiranja, ki se trenutno vzpostavljajo. EIT bo s skrbnim načrtovanjem svojih dejavnosti svoja prizadevanja tesno uskladil s prednostnimi nalogami Obzorja 2020. Z razširitvijo števila SZI ter prevzemom dejavnosti v zvezi z razširjanjem in izmenjavo znanja, bo mogoče obvladovati večji proračun kot danes.

5. OBSEŽEN IN CELOSTEN PRISTOP DO INOVACIJ

Vodilna pobuda Unija inovacij poudarja potrebo, da Evropa razvije poseben pristop do inovacij, ki temelji na njenih edinstvenih vrednotah. Obzorje 2020 je širok pristop do inovacij, ki ni omejen na dajanje novih proizvodov na trg, ampak zajema tudi postopke, sisteme ali druge pristope, vključno s priznavanjem prednosti Evrope na področjih oblikovanja, ustvarjalnosti in storitev ter pomena družbenih inovacij. Financiranje teh dejavnosti bo prepleteno s podporo za raziskave in tehnološki razvoj.

Večja podpora bo namenjena prehajanju inovacij na trg, tudi v javnem sektorju. Za to bo potrebnih več preskusov izvedljivosti, pilotnih projektov in predstavitev. To bo vključevalo boljšo uporabo zmogljivosti raziskovalnih infrastruktur, pa tudi določanje tehničnih

standardov, predkomercialna naročila ter okrepljeno financiranje posojil in kapitalsko financiranje. Novi pristopi, kot so nagrade za spodbujanje, ki nagrajujejo doseganje posebnih ciljev, bodo k sodelovanju spodbudili več različnih inovatorjev. Evropska inovacijska partnerstva bodo zadolžena za odpravo tehničnih, pravnih in operativnih ovir za inovativnost v Evropi z vzpostavljanjem trdnih povezav med ukrepi na strani ponudbe in ukrepi na strani povpraševanja.

Večje inovacije pogosto izvirajo iz nepredvidenih revolucionarnih ugotovitev ali nove uporabe obstoječih ali nastajajočih tehnologij. Pobuda Obzorje 2020 bo s krepitvijo dejavnosti od spodaj navzgor, kot so ERC in FET, ukrepi Marie Curie in instrument za MSP, omogočala najboljšim in najbolj ustvarjalnim mislecem, da razširijo meje znanja. Poleg tega bodo opisi tem v razpisih za zbiranje predlogov bolj kot v preteklosti za vsak družbeni izziv dovoljevali veliko možnosti, da prosilci predlagajo inovativne rešitve po lastni izbiri.

Pobuda Obzorje 2020 bo spodbujala izmenjavo zamisli in možnosti z uporabo celovitega pristopa v vseh njenih sestavnih delih. Veljala bodo ista pravila, ki bodo udeležencem omogočala, da se hitro premikajo med različnimi deli. Na voljo bodo ukrepi za premostitev, da se projekti in rezultati iz enega dela povežejo s podobnimi projekti v drugih delih.

Potrebne bodo skupne dejavnosti med različnimi deli pobude Obzorje 2020, zlasti za zagotovitev nemotene povezave med podporo omogočitvenim in industrijskim tehnologijam in njihovo aplikacijo na družbene izzive. Sprejete so bile posebne določbe za omogočanje tega pristopa in za spodbujanje večsektorskih ukrepov, vključno z možnostjo, da se učinkovito kombinirajo proračuni.

Na podlagi priporočil skupine na visoki ravni o ključnih omogočitvenih tehnologijah (KET)[21] bo „vodilna vloga na področju omogočitvenih in industrijskih tehnologij“ omogočila, da se KET obravnavajo kot ključna prednostna naloga Obzorja 2020 ob poudarjanju njihovega pomena za rast in delovna mesta. To vključuje poseben proračun v višini 6 663 milijonov EUR, namenjen KET fotonike, mikro- in nanoelektronike, nanotehnologij, naprednih materialov, biotehnologije ter napredne proizvodnje in predelave. Kot del tega celostnega pristopa h KET bo zagotovljena podpora za dejavnosti, ki izrabljajo skupne koristi zaradi združevanja vrste KET, zlasti s podporo za večje pilotne in predstavitvene projekte.

6. KREPITEV UDELEŽBE MSP

Vodilna pobuda Unija inovacij vključuje zavezanost, da se zagotovi močna udeležba MSP v pobudi Obzorje 2020. MSP imajo znaten inovacijski potencial in so prilagodljiva, tako da lahko revolucionarne tehnološke prodore ter inovacije na področju storitev prenesejo na trg. Krepitev pristopa k MSP, vključno s povečanjem udeležbe mikropodjetij, je ključnega pomena, če naj bi Obzorje 2020 trenutno hitro rastočim podjetjem pomagalo, da v prihodnosti postanejo multinacionalke.

Obzorje 2020 k MSP pristopa celovito. Pričakuje se, da bo s tem pristopom okrog 15 % celotnega skupnega proračuna za vse družbenih izzive ter za omogočitvene in industrijske tehnologije namenjenih MSP. Udeležbo MSP bo spodbujalo več novosti v okviru Obzorja 2020.

---

[21] http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/ict/files/kets/hlg_report_final_en.pdf.

Zlasti bo MSP v pomoč poenostavitev, saj jim pogosto primanjkuje virov za obvladovanje velikih upravnih obremenitev. To bo vključevalo vzpostavitev enotne vstopne točke za MSP, ki želijo sodelovati v pobudi Obzorje 2020. Prav tako se bo sodelovanje MSP okrepilo z večjim poudarkom na inovacijskih dejavnostih, saj so te neposredno povezane z njimi.

Te horizontalne ukrepe bo treba dopolniti z ukrepi, namenjenimi MSP, ki združujejo podporo, ki je bila prej razpršena med več programov, v poenostavljen sklop instrumentov.

Prvič, nov instrument za MSP, ki temelji na modelu SBIR[22], ki ga v grobem opisuje dokument o „inovacijah v MSP“, se bo dosledno uporabljal za vse družbene izzive, kakor tudi za omogočitvene in industrijske tehnologije. Instrument bo MSP omogočil, da predstavijo svoje najbolj inovativne zamisli za obravnavo izzivov na ravni Unije. Instrument bo z naslednjimi potezami ugodil potrebam vseh MSP pri iskanju inovativnih rešitev za posebne izzive, ne glede na to, ali so to visoko tehnološke in raziskovalno usmerjene ali socialne in storitveno usmerjene inovacije:

– *za financiranje bodo lahko zaprosila le MSP.* Vključijo lahko tudi druge partnerje, vendar je ena od glavnih novosti tega instrumenta, da omogoča projekte z enim udeležencem;

– *podpora bo zagotovljena v različnih fazah.* Faza ocene izvedljivosti bo omogočila oceno potenciala projekta. Glavni del nepovratnih sredstev bo MSP omogočil izvajanje projekta, ohranitev lastništva PIL in po potrebi oddajanje nalog podizvajalcem. Nadaljnja podpora se bo zagotavljala posredno s storitvami, kot so pomoč pri dostopu do tveganega kapitala, inovacijska podpora ali javna naročila.

Drugič, posebna dejavnost za raziskovalno intenzivna MSP je vključena v „inovacije v MSP“. To bo podpirala naslednja faza programa Eurostars[23], ki se izvaja v partnerstvu z državami članicami[24]. S tem bodo povezani ukrepi za izgradnjo inovacijske zmogljivosti MSP, kot je povezovanje v mreže in posredništvo, ter za omogočanje MSP, da tehnologijo „spodbudijo“ s povezovanjem z raziskovalci in inovatorji po vsej Evropi.

Tretjič, „dostop do rizičnega financiranja“ bo močno usmerjen v MSP, k čemur je pozval Evropski svet. Za posojilna sredstva bo usmeritev v MSP okrepljena s sodelovanjem s finančnimi posredniki na nacionalni in regionalni ravni. Kapitalska sredstva se bodo usmerila v naložbe v začetni fazi, s tem da bodo obstajale možnosti za naložbe v fazah širitve in rasti v povezavi s kapitalskimi sredstvi v okviru Programa za konkurenčnost podjetij in MSP.

Kapitalska sredstva in komponenta posojilnih sredstev v zvezi z MSP se bodo izplačevali kot del dveh finančnih instrumentov EU, ki zagotavljata kapital in posojila za podporo raziskav in inovacij ter rasti MSP v povezavi s kapitalskimi in posojilnimi sredstvi v okviru Programa za konkurenčnost podjetij in MSP.

---

22 *Small Business Innovation Research* (Inovacijske raziskave v malih podjetjih), http://www.sbir.gov.

23 http://www.eurostars-eureka.eu/.

24 http://www.eurekanetwork.org/.

7. MEDNARODNO SODELOVANJE

Mednarodno sodelovanje s tretjimi državami je potrebno za učinkovito obravnavo številnih posebnih ciljev, določenih v pobudi Obzorje 2020. To velja zlasti za vse družbene izzive, ki jih obravnava pobuda Obzorje 2020 in jih je treba obravnavati na svetovni ravni. Mednarodno sodelovanje je prav tako bistvenega pomena za pionirske in osnovne raziskave, da bi se zajele ugodnosti, ki jih ponujajo možnosti nastajajoče znanosti in tehnologije. Spodbujanje mednarodne mobilnosti raziskovalcev in osebje, ki se ukvarja z inovacijami, je ključno za krepitev tega sodelovanja na svetovni ravni. Dejavnosti na mednarodni ravni so prav tako pomembne za okrepitev konkurenčnosti evropske industrije in trgovine s spodbujanjem uporabe novih tehnologij, na primer s pomočjo razvoja svetovnih standardov in smernic ter s spodbujanjem sprejetja in uporabe evropskih rešitev zunaj Evrope.

Cilj mednarodnega sodelovanja v pobudi Obzorje 2020 bo krepitev odličnosti in privlačnosti Unije na področju raziskav, skupno spopadanje s svetovnimi izzivi in podpiranje zunanje politike Unije. Mednarodno sodelovanje v pobudi Obzorje 2020 se bo osredotočalo na sodelovanje s tremi glavnimi skupinami držav:

(1) industrializirane države in gospodarstva v vzponu;

(2) države kandidatke za širitev in sosednje države ter

(3) države v razvoju.

Kadar je to primerno, bo pobuda Obzorje 2020 spodbujala sodelovanje na regionalni ali večstranski ravni. Mednarodno sodelovanje na področju raziskav in inovacij je ključni vidik globalnih zavez Unije in ima pomembno vlogo tudi pri sodelovanju Unije z državami v razvoju, na katere globalne spremembe pogosto vplivajo nesorazmerno. To sodelovanje bo spodbujalo vključujočo rast in napredek pri doseganju razvojnih ciljev novega tisočletja ter drugih ciljev, dogovorjenih v okviru mednarodnega trajnostnega razvoja.

Pobuda Obzorje 2020 bo še naprej uresničevala načelo splošne odprtosti in obenem spodbujala vzajemni dostop do programov tretjih držav. Poleg tega bo niz ciljnih dejavnosti izveden s strateškim pristopom do mednarodnega sodelovanja na podlagi skupnega interesa in vzajemne koristi ter s spodbujanjem usklajevanja in sinergije z dejavnostmi držav članic. V izziv „vključujoče, inovativne in varne družbe“ so vključeni namenski podporni ukrepi za podporo strateškemu pristopu in postopek določanja prednostnih nalog.

8. ŠIRJENJE ODLIČNOSTI IN UDELEŽBE

Pobuda Obzorje 2020 bo sredstva še naprej namenjala na podlagi konkurenčnih razpisov za zbiranje predlogov ter s pomočjo neodvisnega in strokovnega medsebojnega pregleda, s čimer se izberejo samo najboljši projekti brez upoštevanja geografske porazdelitve.

Tak pristop pa je treba dopolniti z ukrepi za zagotovitev, da pobuda Obzorje 2020 ostane odprta za širok razpon udeležencev, vključno z novimi udeleženci, ter da prevlada odličnost, kjer koli ta obstaja. Talente je zato treba spodbujati in podpreti, da se razvijejo v odličnost, ki raziskovalcem in inovatorjem omogoča, da izrabljajo koristi instrumentov, mrež in sredstev v okviru pobude Obzorje 2020. To bo vključevalo ustvarjanje tesnih vezi z dejavnostmi v sektorju visokošolskega izobraževanja, zlasti s programi Erasmus za vse in Koalicijami znanja.

Sredstva Unije so v pomoč pri vzpostavljanju in širjenju odličnosti po vsej Evropi v okviru 7OP in skladov kohezijske politike. Dejavnosti v okviru „Regij znanja“ in „Raziskovalnega potenciala“ v okviru posebnega programa zmogljivosti iz 7OP so bile sprejete z velikim zanimanjem, vendar se na podlagi dokazov ugotavlja, da bi bilo bolj učinkovito, če bi se podobni ukrepi izvajali v okviru kohezijske politike[25].

Zato Komisija predlaga jasnejšo delitev dela med pobudo Obzorje 2020 in strukturne sklade ob istočasni krepitvi sodelovanja. Podporo za regije pri vzpostavljanju njihovih raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti bo zagotavljala kohezijska politika, s tem bo napredoval koncept pametne specializacije, vključeni pa bodo tudi ukrepi, ki raziskovalcem in inovatorjem v vsej Evropi omogočajo, da razvijejo svojo odličnost.

Dopolnilni ukrepi v okviru pobude Obzorje 2020 bodo usmerjeni v širšo udeležbo v celotnem programu. To bo vključevalo zagotavljanje boljšega usklajevanja, sodelovanja in izmenjave informacij med programoma Unije za financiranje. V okviru „vključujoče, inovativne in varne družbe“ bo na voljo tudi podpora političnemu učenju in strateškemu svetovanju z namenom, da se prenovijo politike na področju raziskav in inovacij. To bo vključevalo tudi povezovanje v mreže in medinstitucionalno sodelovanje, s katerima se krepijo povezave med raziskovalci in inovatorji v vseh državah članicah in regijah. Tako bodo prizadevanja za odličnost, ki je glavna značilnost pobude Obzorje 2020, skupaj z elementi strukturnih skladov za izgradnjo zmogljivosti omogočila, da območja odličnosti nastanejo in rasejo v regijah v razvoju. Povečala bodo mednarodno privlačnost zadevnih regij in delovala kot osrednje točke njihovega nadaljnjega gospodarskega razvoja. V tem smislu je treba upoštevati tudi posebne okoliščine najbolj oddaljenih regij.

9. DOKONČNA VZPOSTAVITEV EVROPSKEGA RAZISKOVALNEGA PROSTORA

Dokončna vzpostavitev Evropskega raziskovalnega prostora (ERP) je nujno potrebna, da se prepreči drago podvajanje dela in nepotrebno podvajanje dejavnosti. To pomeni razvoj dejanskega enotnega trga znanja, raziskav in inovacij, da se raziskovalcem, raziskovalnim ustanovam in podjetjem omogoči, da se čezmejno premikajo, konkurirajo in sodelujejo. Preostale vrzeli bodo obravnavane v okviru ERP, ki naj bi ga Komisija predložila leta 2012.

Pobuda Obzorje 2020 bo okrepila podporo za spodbujanje poklicne poti in mobilnosti raziskovalcev (vključno z ukrepi Marie Curie) ter za zagotavljanje povezovanja v mreže in odprtja obsežnih raziskovalnih infrastruktur ter vzpostavitev spletnega ERP („raziskovalne infrastrukture“). Za povečanje privlačnosti poklicne poti na področju raziskav bo pobuda Obzorje 2020 ustrezno upoštevala Evropsko listino za raziskovalce in Kodeks ravnanja za zaposlovanje raziskovalcev v povezavi z drugimi ustreznimi referenčnimi okviri, opredeljenimi v okviru ERP, ob upoštevanju njihove prostovoljne narave. Za zagotovitev, da so rezultati raziskav na voljo tistim, ki jih potrebujejo, bodo sprejeti nadaljnji ukrepi za odprt dostop. To bo vključevalo tudi ukrepe za odpravo ovir, ki ženskam uspešno preprečujejo poklicno pot znanstvenika. Komisija se je zavezala, da bo dosegla ciljnih 40 % udeležbe žensk v svojih svetovalnih strukturah in zagotovila, da se bodo razlike med spoloma odražale v vsebini razpisov za zbiranje predlogov ter v postopkih ocenjevanja, kjer je to primerno. Večje sodelovanje žensk bo izboljšalo kakovost raziskav in inovacij ter pomagalo pri

[25] Strokovna skupina za sinergije med 7OP, programom za konkurenčnost in inovativnost ter skladi kohezijske politike, ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/seg-final_en.pdf.

odpravljanju sedanjega primanjkljaja zelo usposobljenih in izkušenih znanstvenikov, ki je potrebno zaradi večje konkurenčnosti in gospodarske rasti v Evropi.

Izziv „vključujoče, inovativne in varne družbe“ bo zahteval usklajevanje politik po vsej Evropi in služil kot trdna podlaga za pomoč državam članicam pri izvajanju ustrezne kombinacije politik. Nov ukrep je, da bodo delovni programi zajemali informacije o tem, kako se zagotavljata usklajevanje z nacionalnimi raziskavami in financiranje inovacij, zato se bo o tem razpravljalo v okviru programskih odborov.

Pobuda Obzorje 2020 bo v podporo pristopom, katerih cilj je združevanje virov financiranja in zagotavljanje dodatnih virov financiranja v okviru poenostavljene sheme ERA-NET, ki zagotavlja podporo z usklajevanjem nacionalnih programov vse do sofinanciranja skupnih razpisov za zbiranje predlogov. Jasna merila za skupne programe v skladu s členom 185 in skupna podjetja v skladu s členom 187 bodo omogočila boljše pobude za prihodnost ob upoštevanju izkušenj in ocen v okviru 7OP ter revizij finančne uredbe.

Pomemben korak pri združevanju virov za ustvarjanje kritične mase pri obravnavi izzivov, ki so skupni državam članicam, so bile pobude za skupno načrtovanje (JPI – *Joint Programming Initiatives*). Pobuda Obzorje 2020 bo JPI v pomoč pri razvoju njihovih strateških raziskovalnih programov. Če je izziv, ki ga obravnava JPI, skladen s prednostnimi nalogami pobude Obzorje 2020, se lahko za zagotavljanje dodatne podpore uporabita ERA-NET ali sofinanciranje. Nove pobude iz člena 185 se bodo upoštevale samo, če bodo države članice podale trdne zaveze in ko bodo JPI dokazale svojo sposobnost znatnega sodelovanja ter razsežnosti in obseg, potrebne za podporo popolnemu povezovanju nacionalnih programov.

Na podlagi izkušenj javno-zasebnih partnerstev v okviru Evropskega načrta za oživitev gospodarstva, bo več možnosti za vzpostavitev takšnih partnerstev brez poseganja po novih zakonodajnih postopkih. To bo omogočilo takšne pobude, ki naj se izvajajo na poenostavljen način ob zagotavljanju večje jasnosti vlog in odgovornosti.

10. IZPOLNJEVANJE NAŠIH SKUPNIH CILJEV

Evropski davkoplačevalci imajo pravico vedeti, kako se vlaga njihov denar. Ker so raziskave in inovacije ključnega pomena za prihodnost ljudi, je pomembno, da se raziskovalne in inovacijske dejavnosti, ki se financirajo v okviru pobude Obzorje 2020, predstavijo splošni javnosti, tako da se zlasti predstavi dodana vrednost ukrepov na ravni Unije. To bo ustvarilo boljše razumevanje, sodelovanje in razprave. Ukrepi obveščanja in sporočanja bodo zato sestavni del izvajanja pobude Obzorje 2020.

Ti ukrepi se bodo tudi osredotočili na sporočanje rezultatov raziskav oblikovalcem politik, podjetjem, inovatorjem in drugim raziskovalcem, vključno s spodbujanjem odprtega dostopa.

Za izpolnjevanje naših skupnih ciljev, ki so osrednjega pomena za Evropo 2020 in Unijo inovacij, so potrebne ambiciozne politike. Komisija je prepričana, da bodo njen predlog za pobudo Obzorje 2020 in temeljite spremembe, ki jih ta zajema, proračunu Unije zagotovili ključno vlogo pri izboljševanju uspešnosti raziskav in inovacij, ki jo Evropa potrebuje. Pobuda Obzorje 2020 naj bi trajala do konca tega desetletja. Projekti v okviru pobude se bodo nadaljevali tudi v naslednjem desetletju, vpliv njenega financiranja pa bi se moralo čutiti še dlje. Zato je to resnično naložba za prihodnost.